

Udskriftsdato: mandag den 27. juli 2026

LOV nr 1653 af 30/12/2024 (Gældende)

Lov om ældretilsyn

Ministerium: Børne-, Ældre- og Boligministeriet

Journalnummer: Ældremin., j.nr. 2023-2608

Lov om ældretilsyn

VI FREDERIK DEN TIENDE, af Guds Nåde Danmarks Konge, gør vitterligt:

Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Ældretilsynets formål er at støtte plejeenheder omfattet af loven i at sikre kvalitet i helhedsplejen, der gives i medfør af ældreloven.

Stk. 2. Formålet opnås gennem læringsorienteret dialog og ved at

- 1) bistå med rådgivning og sparring til plejeenhederne om kvalitet i helhedsplejen, jf. § 4, stk. 3, og
- 2) føre tilsyn med kvalitet i helhedsplejen i plejeenhederne, jf. § 7, stk. 1-3.

Kapitel 2

Anvendelsesområde

§ 2. Loven omfatter følgende kommunale og private plejeenheder og leverandører, som er registreret i plejeoversigten, jf. § 27, stk. 2 og 3, i ældreloven:

- 1) Plejehjem, jf. § 47 i ældreloven.
- 2) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om almene boliger m.v.
- 3) Plejeboligbebyggelser, jf. lov om boliger for ældre og personer med handicap.
- 4) Friplejeboligbebyggelser, jf. lov om friplejeboliger.
- 5) Andre tilsvarende boligheder, herunder midlertidige pladser, hvor hjælpen udgår fra servicearealer og der er tilknyttet fast personale.
- 6) Kommunale og private leverandører, der leverer tilbud i borgernes eget hjem, jf. § 10 i ældreloven.

Kapitel 3

Ansvar for ældretilsynet

§ 3. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for at varetage funktionen som ældretilsyn efter denne lov i de kommuner, der udpeges af ældreministeren efter aftale med hver af de pågældende kommuner.

Stk. 2. Ældreministeren fastsætter regler om ansvaret for varetagelsen af funktionen som ældretilsyn, herunder om det geografiske dækningsområde og ældretilsynets indretning, drift og finansiering. Ældreministeren kan i den forbindelse fastsætte nærmere regler om indholdet i ældretilsynets opgaver.

Kapitel 4

Koordineret indsats vedrørende rådgivning og sparring

§ 4. Ældretilsynet koordinerer og iværksætter indsatsen vedrørende rådgivning og sparring efter stk. 2 og 3 til plejeenheder omfattet af § 2 i følgende tilfælde:

- 1) Efter anmodning fra den ældre eller dennes pårørende.
- 2) Efter anmodning fra plejeenhedens ledelse.
- 3) I forbindelse med tilsyn efter § 7, stk. 1-3.

Stk. 2. Ældretilsynet vurderer i forbindelse med en anmodning efter stk. 1, nr. 1 og 2, om der er tale om forhold begrundet i kvalitet i helhedsplejen, som plejeenheden har behov for støtte til fra ældretilsynet, eller om anmodningen skal videresendes til anden relevant myndighed.

Stk. 3. Ældretilsynet bistår plejeenheden med rådgivning og sparring om kvalitet i helhedsplejen i de tilfælde, der er nævnt i stk. 1, og i overensstemmelse med vurderingen efter stk. 2 og ældretilsynets vur-

dering af behovets omfang. Ældretilsynet vejleder derudover om andre relevante myndigheders indsatser i forhold til plejeenhedens behov.

Kapitel 5

Ældrelinjen

§ 5. Ældretilsynet skal i hver af de kommuner, hvor kommunalbestyrelsen varetager funktionen som ældretilsyn, have en lettilgængelig og direkte indgang (Ældrelinjen), hvortil ældre, pårørende, personale og andre kan henvende sig anonymt om bekymrende forhold i en plejeenhed.

Stk. 2. Oplysninger om bekymrende forhold som nævnt i stk. 1 skal så vidt muligt rettes til plejeenheden eller til en ansvarlig myndighed inden henvendelse til Ældrelinjen.

Stk. 3. Ældretilsynet må ikke videregive oplysninger om identiteten på den, der har henvendt sig, og andre oplysninger, ud fra hvilke vedkommendes identitet direkte eller indirekte kan udledes, til plejeenheden eller andre uden vedkommendes udtrykkelige samtykke.

Kapitel 6

Opstartsmøde

§ 6. Ældretilsynet afholder opstartsmøde med plejeenheden, inden for 3-6 måneder efter at en plejeenhed har registreret sig i plejeoversigten.

Stk. 2. Opstartsmøde efter stk. 1 indebærer dialog med plejeenheden om ældretilsynet, herunder ældretilsynets rådgivning og sparring, jf. § 4, stk. 3, Ældrelinjen, jf. § 5, ældretilsynets tilsyn, jf. § 7, og eventuelt dialog om forhold, hvor det kan være relevant for plejeenheden at arbejde med kvalitet i helhedsplejen.

Kapitel 7

Tilsyn med kvalitet i helhedsplejen

Ældretilsynets tilsyn og samtilsyn

§ 7. Ældretilsynet fører tilsyn med kvalitet i helhedsplejen, der gives i medfør af ældreloven, i plejeenhederne omfattet af § 2.

Stk. 2. Tilsyn efter stk. 1 gennemføres ud fra en løbende vurdering af, hvor der kan være størst risiko, eller hvor der er en konkret bekymring for udfordringer med kvalitet i helhedsplejen. Ældretilsynet gennemfører uanset 1. pkt. et anmeldt tilsynsbesøg i hver plejeenhed inden for en periode på 5 år.

Stk. 3. Som led i tilsynet foretager ældretilsynet en vurdering af kvalitet i helhedsplejen i forhold til de elementer, der indgår heri, jf. § 9, stk. 2, i ældreloven. Vurderingen foretages inden for følgende temaer, jf. § 1, stk. 2, og § 11 i ældreloven:

- 1) Den ældres selvbestemmelse.
- 2) Tillid til medarbejderne og den borgernære ledelse.
- 3) Et tæt samspil med de pårørende, lokale fællesskaber og civilsamfund.

Stk. 4. Ældretilsynet orienterer mundtligt plejeenheden om de væsentligste observationer og konklusioner i tilsynet efter stk. 1 og om vurderingen af kvalitet i helhedsplejen med henblik på dialog og at fremme læring i plejeenheden. Ældretilsynet udfærdiger en skriftlig tilbagemelding på tilsynet i overensstemmelse med den mundtlige orientering og dialogen med plejeenheden.

Stk. 5. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen og udførelsen af ældretilsynets tilsyn, herunder om ældretilsynets vurdering af kvalitet i helhedsplejen og om ældretilsynets skriftlige tilbagemelding på tilsyn, herunder om indhold og form.

Samtilsyn

§ 8. Udtager flere tilsynsmyndigheder omfattet af regler udstedt i medfør af stk. 3 uafhængigt af hinanden samme plejeenhed, jf. § 2, nr. 1-4, til tilsyn i det samme kalenderår, udfører disse tilsynsmyndigheder tilsynet samtidig.

Stk. 2. Ældretilsynet faciliterer den overordnede koordination mellem tilsynsmyndigheder i forbindelse med samtilsyn efter stk. 1.

Stk. 3. Ældreministeren fastsætter efter forhandling med vedkommende minister regler om, hvilke tilsynsmyndigheder der er omfattet af samtilsyn, og om de overordnede rammer for samtilsyn efter stk. 1.

Ældretilsynets sanktionsmuligheder

§ 9. Ældretilsynet træffer afgørelse om følgende, når det er nødvendigt for at sikre kvalitet i helhedsplejen i en plejeenhed omfattet af § 2:

- 1) Påbud om inden for en nærmere fastsat frist at sikre kvalitet i helhedsplejen inden for et eller flere af temaerne, jf. § 7, stk. 3.
- 2) Påbud om at modtage den nødvendige rådgivning og sparring, jf. § 4, stk. 3.
- 3) Forbud mod indflytning af nye beboere i plejeenheden, jf. § 2, nr. 1-5, for en bestemt periode.
- 4) Forbud mod indtag af nye borgere hos leverandører, jf. § 2, nr. 6, for en bestemt periode.

Stk. 2. Afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om ældretilsynets afgørelser efter stk. 1.

Kapitel 8

Oplysningspligt og kommunikation

Plejeenhedens oplysningspligt

§ 10. Plejeenheder omfattet af § 2 har over for ældretilsynet pligt til følgende:

- 1) Efter anmodning at give de oplysninger, som er nødvendige for, at ældretilsynet kan vurdere kvalitet i helhedsplejen i en plejeenhed, jf. § 7, stk. 3.
- 2) Af egen drift og uden unødigt ophold at give ældretilsynet oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i plejeenheden og om, hvorvidt andre tilsynsmyndigheder har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden.

Stk. 2. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om plejeenhedernes oplysningspligt efter stk. 1.

Ældretilsynets oplysningspligt

§ 11. Får ældretilsynet oplysninger om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed, og er disse oplysninger nødvendige og relevante af hensyn til udførelsen af en opgave, som henhører under en anden offentlig myndighed, videregiver ældretilsynet uden unødigt ophold oplysningerne til denne myndighed, herunder oplysninger om, hvorvidt ældretilsynet har iværksat foranstaltninger over for plejeenheden.

Den stedlige kommunalbestyrelses oplysningspligt

§ 12. Bliver den stedlige kommunalbestyrelse orienteret om overtrædelser, mangler eller bekymrende forhold i en plejeenhed efter § 11, skal kommunalbestyrelsen orientere de enkelte borgeres handlekommuner, jf. §§ 9 og 9 b i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, når disse borgere kan blive berørt.

Kommunikation

§ 13. Ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om kommunikationen mellem ældretilsynet og plejeenhederne, mellem kommunerne og andre myndigheder og tilsyn, jf. §§ 10-12, og mellem ældretilsynet

og Sundhedsstyrelsen. Ældreministeren kan i denne forbindelse fastsætte regler om, at kommunikationen skal foregå digitalt, og om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og digital signatur el.lign. Ældreministeren kan endvidere fastsætte regler om at undtage plejeenheder helt eller delvis fra digital kommunikation, når særlige omstændigheder taler for det.

Kapitel 9

Sundhedsstyrelsens tværgående rolle i forhold til ældretilsynet

§ 14. Sundhedsstyrelsen faciliterer, at ældretilsynets viden og praksis koordineres og ajourføres på tværs af de kommuner, hvor kommunalbestyrelsen varetager funktionen som ældretilsyn.

Stk. 2. Ældretilsynet skal efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen give de oplysninger, som er nødvendige som led i varetagelsen af opgaven efter stk. 1.

Kapitel 10

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 15. Loven træder i kraft den 1. januar 2025, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 1, 2 og 4-14 træder i kraft den 1. juli 2025.

§ 16. Sager omfattet af §§ 150, 150 b, 150 d, 151, 151 a og 151 c i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024, som den 1. juli 2025 er under behandling i Styrelsen for Patientsikkerhed eller kommunerne, færdigbehandles af ældretilsynet efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. Fristen i § 6, stk. 1, finder ikke anvendelse på plejeenheder, som før den 1. juli 2025 var registreret hos Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 150 c i lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 909 af 3. juli 2024. For sådanne plejeenheder er fristen den 1. juli 2026.

§ 17. Kommunalbestyrelserne, som varetager funktionen som ældretilsyn efter denne lov, overtager senest den 1. juli 2025 det personale, som i kommunerne og i Styrelsen for Patientsikkerhed udelukkende eller helt overvejende er beskæftiget med varetagelsen af opgaven, jf. § 1. Den kommunalbestyrelse, som varetager funktionen som ældretilsyn, overtager det personale, som har tjenestested i en kommune eller i Styrelsen for Patientsikkerhed beliggende tættest på kommunalbestyrelsen, der varetager ældretilsynet.

Stk. 2. De pligter og rettigheder, der følger af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, finder tilsvarende anvendelse for personale, der er ansat i henhold til kollektiv overenskomst, bestemmelser om løn- og arbejdsforhold, der er fastsat eller godkendt af offentlig myndighed, eller individuel aftale, og som i forbindelse med overførsel efter stk. 1 ikke er omfattet af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse.

Stk. 3. Tjenestemænd har pligt til at følge med opgaverne til den nye ansættelsesmyndighed på vilkår, der svarer til de hidtidige vilkår. Den nye ansættelsesmyndighed udbetaler den samlede tjenestemandspension, idet pensionsbyrden deles forholdsmæssigt mellem de to ansættelsesmyndigheder.

§ 18. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Givet på Amalienborg, den 30. december 2024

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

FREDERIK R.

/ Mette Kierkgaard